

Lidens Tidning

LIDENBYGDENS FRAMTID • NOVEMBER 2000 • ÅRGÅNG 3, NR 5

Fornminnesplats i Flygge sid 21

Historiens vingslag sid 26, 28-30

Om ni tycker att denna tidning kommer för sällan,
kolla på internet: www.lidenbygden.com

Seniorfrukost på ICA

sid 24

Vättaberget

satsar på brädåkare
och barnfamiljer

sid 8-9

Dackebränna

sid 10-11

I DET HÄR NUMRET:

Annon priser	2
Föreningsnytt	5
Vättaberget	8-9
Dackebränna	10-12
God Jul önskningar	16-17
Österflygge	21
Vi gratulerar	23
Seniorfrukost på ICA	24
Historiens vingslag	26,28-30

Hejsan!

Efter att ha avverkat "de gröna" så är det nu dags för ris och ros till sossarna. Rosorna skall P-G Berglund ha för det fina arbete han gjort för att bevara ambulansen i Liden. Riset går till de som skott sig själv och inte tänkt på att det finns fler här i världen. Bredband till alla hette det så fint. Sossarna fixade så vi fick detta på försök till Liden. Jättebra tyckte alla. När man sedan började ringa för att beställa detta, svarade Telia att detta skall prissättas först. Kommunen har och kommer fortsättningsvis att ha denna Bredbands-lina och där har en privatperson (politiker såklart) lyckats komma med. Att sedan Telia inte hade någon avsikt att ge folket i Liden bredband var tydligen inget som lockade politiskt. "Sko sig själv och skit i

andra" har blivit lite av sossarnas valspråk, tänker på alla affärer som varit i pressen de senaste åren. USCH och fy säger jag och hoppas detta är en engångsföreteelse.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!

/Tore

EXTRAPRIS!

Om du bokar annons

i ett år (sex nr)

Lämnar vi 20% rabatt

Tidningen utkommer fem gånger per år.

Stoppdatum för annonser och artiklar är: 1 feb, 1 apr, 1 jun, 1 aug, 1 nov

Vill du skicka eller faxa ditt bidrag?

Lidens Tidning

IT-Centrum

Husåsvägen 15

86041 Liden

Tel 0692 - 103 12

Fax 0692 - 103 12

Föreningar annonserar gratis!!!!!!

Föreningarna får dela på en dubbelsida, varför vi tar oss friheten att redigera materiel om utrymmet är begränsat. De föreningar som ändå vill ha sitt materiel ograverat är välkomna att köpa annonsplats. Ring i så fall för kostnads kalkyl.

Nästa tidning utkommer vecka 9 2001

Nästa stoppdatum: 1 Februari

Annonspriser: 1/9 sida 120:-

2/9 sida 240:-

1/3 sida 320:-

1/2 sida 550:-

Alla priser exkl moms. Helsida 880:- Köp och säljannons 25:- ca 20 ord.

Ansvarig utgivare:	Lidenbygden Framtid	Telefon	0692 - 105 67	Mobil / E-post	lidenbygden@lidenbygden.com
Artiklansvarig:	Kerstin Cahling-Hansson		0692 - 200 33		cahling@lidenbygden.com
Layout:	IT-Centrum		0692 - 103 12		it@lidenbygden.com
Annonser:	Pia Åström		0692 - 105 59		pia@lidenbygden.com
	Tore Löfvenius		0692 - 102 77		tore@lidenbygden.com
					070 - 277 36 40
Föreningsansvarig:	IT-Centrum		0692 - 103 12		
Fax:			0692-10567, 10312		
E-postadress:	liden@lidenbygden.com				

Tack till **Bror Gradin**, Klärke, som lånade ut jul och nyårskorten.

OBS!

VIKTIGT!

OBS!

Till alla som bor utanför utgivningsområdet och vill ha den via post.

Bli medlem i föreningen för 60:-/år. Annars kostar det 75:-/år.

Betala detta på bifogat inbetalningskort så kommer tidningen som vanligt i fortsättningen.

STYRELSEN

Hyresledigt!

I Posthuset

2 rok,

070 - 572 60 44

JULSKYLTVNING I LIDEN

**Söndagen 3/12
17.00 - 20.00
Tomten kommer!!**

Det är fritt för alla som vill sätta upp ett stand
och sälja något.

TIPSPROMENAD!

Arr. FÖRETAGARNA

PIBBLES SECONDHAND

JSP-Consulting
Kom och fynda bland barn- och tonårskläder.
Även vuxet finns.

Öppet: mån-fre när jag är hemma

Vill du bli av med kläder?

Hör av dig!

Pia 070-587 70 94

Välkommen!

LIDENS RÖDAKORS KRETS

Vi arbetar med bl a:

- Skördeauktion
- Julcafé
- Syr och stickar babypaket
- Diverse insamlingar till humanitär hjälp
- Utbildning i första hjälpen och barnolycksfall

Vi tar gärna emot material till babypaketen. Restgarner, filtar (även stora), lakan, frottéhanddukar/badlakan, bomullstyger (ex. gardiner), kan du lämna in på Rutsgården för f.v.b.

**Du som vill arbeta aktivt eller vara stödmedlem i
Liden-Indals Röds Kors, välkommen att höra av dig!**

Ordf.	Kerstin Berglund	103 39
Skr.	Regina Kvillefors	105 05
Utbildn.	Kristina Modin	104 28
Nya medl.	Eva Sollén	101 01
Babypaket	Mona Öberg	103 84
Minnesblad	Anna-Lena Lindbergsson	102 37

FÖRENINGSNYTT

INDALSLIDENS SK

**Idrottsprogram
hösten/vinter 2000**

Måndagar	Skidor (nybörjare- och fortsättningsgrupp) Vike kl. 18.30
Tisdagar	Innebandy / Ishockey (Fortsättningsgrupp, barn födda 92 och äldre) Lidens skola sportsal kl. 18.30 – 20.00
Onsdagar	Skidor (fortsättningsgrupp) Anundgård kl. 18.30
	Innebandy / Skridskoskola / Ishockey (Barn födda 93 och yngre) Lidens skola sportsal kl. 18.30 – 19.30
Fredagar	Ishockey (fortsättningsgrupp, barn födda 92 och äldre) Ishockeyplan kl. 18.30 – 20.00 Start: när det finns is.

Ansvariga:	
Skidor	Ulf 101 25, Ove 301 08
Hockey nyb.	Marc 101 26, Per Erik 201 25
Hockey forts.	Roland 105 23, Tomas 101 07

Skidserie kommer att anordnas i byarna Järkvissle, Liden, Anundgård och Vike under vintern.

Second & Base

en liten klädbutik vid torget i Bispgården
Där finns **SECOND HAND** och **NYA KLÄDER** för alla åldrar.

Öppet:

Onsdagar	16.00-19.00
Fredagar	13.00-18.00
Lördagar	12.00-15.00

VÄLKOMNA!

Välkommen till
SALONG MARIA

0692 - 105 27
Husåsvägen 10

SOLARIET Jonsson & Söner
i Indal AB

Vill du sola?
Nya rör!

Boka tid efter 16.00
På tel 070-368 03 79

Vandrarhemmet Liden
/ Katarina Lind

(fd Jannes Taxi)

060 - 920 50

070- 325 75 59

"En tur utöver det vanliga"

Eternell Boden

Lidenvägen 83, Liden Tel 0692 - 104 70

Julklappar och presenter för såväl stora som små

Christina Schollin änglar, vinterkollektionen 2000.

Linnéväveriets juldukar och handdukar mm. Tomtar av alla de slag!

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!

Önskar Synnöve Sjöberg

Salong Kovland

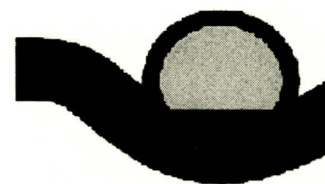
Salong Kovland vill nu uppmärksamma alla på våran nya unga frisör Cetin som vi hoppas nya och gamla kunder, skall trivas med.

Alla är välkomna!

Vi har allt i modern hårvård samt **Låga Priser!!**

VÄLKOMNA Inger, Aili & Cetin

060 - 914 44

**LIDENS
FÖRETAGARFÖRENING**

Lidens företagarförening bildades den 26 mars 2000. Sundsvalls Kommun Näringslivutveckling bidrog med 10 000 kronor som en grundplåt till föreningen.

Verksamheten kommer att bedrivas enligt verksamhetsplan.

TILLSAMMANS skall vi bedriva en bra verksamhet och behöver ditt engagemang för att lyckas.

Var med och påverka. Anmäl dig som medlem!

Avgiften är:

Företagare: Medlemsavgift 100 kr + serviceavgift 200 kr/år = 300 kr/år.

Serviceavgiften är avdragsgill i medlemsföretagets bokföring.

Blivande företagare eller stödmedlem: 100 kr/år

Ej röstberättigad på föreningens årsmöte men välkommen att delta i föreningens tematräffar m.m.

Har du frågor? Kontakta någon i styrelsen

Styrelsen

Vivianne Nygren Hedman	Ordförande	0692-400 31
Jens Sand-Petersén	Vice ordf	0692-105 59
Anders Wästfeldt	Sekr o ansv för EU-frågor	0692-103 10
Kerstin Cahling Hansson	Vice sekr	0692-105 43
Ann-Christine Norman	Kassör	0692-104 64
Jeanette Byström Grein	Ledam och utb.ansvarig	0692-101 26
Victoria Melin	Ledam	0692-100 26

Post skickas till:

Lidens Företagarförening c/o Norman,

Märrgård 3109, 860 41 Liden

Mer hopp och kul i backen

Vättaberget satsar på brädåkare och barnfamiljer

I väntan på vinterpremiären har Vättabergets nedfarter fått ett nytt utseende. En ansiktslyftning där en del gupp och knölar lagts till, medan andra slätats ut.

Brädåkare lär i år kasta sig utför bergets branter med större förtjusning än under tidigare vintrar. Under några hektiska höstveckor har grävmaskinister gått fram i backen under ledning av Mikael Eriksson och Catrin Bertlin. Ett grävarbete där Vättabergets branter tagits tillvara för att kittla brädåkarens nerv för fart, hopp och luftvändningar. Ett satsning som infriats efter samarbete med proffs-

Vättabergets familjebacke har en hänförelse utsikt. Inför vintersäsong har många förbättringar gjorts i Vättabergets nedfarter, här byggs Familjebakens snowboardhopp. Foto: CATRIN BERTLIN

På plats inför säsongen. Vättabergets stöttepelare och allt-i-allo, Mikael Eriksson, i pistmaskinens förarhytt. Foto: CATRIN BERTLIN

åkare från Sundsvall och önskemål från Lidens skolas elever.

– Jo visst är det en satsning på snowboard och brädåkare, säger Catrin Bertlin, som tillsammans med Mikael Eriksson lagt ned åtskilliga timmar med att fingranska nedfarternas topografi, innan grävarbetet satte igång.

Familjebacken och Stora backen har begåvats med snowboardhopp av det större formatet. Här finns utrymme för den som har kraft och mod att ta sats och få sig en skaplig luftfärd. Hopp utformade för brädåkare, men förmodligen

lockar de också en och annan rutinerad skibumb.

Friåkningsbranten, ett tillhåll för våghalsar med känsla för snö, har under senare vintersäsonger använts flitigt av unga brädåkare. Vid foten av branten, mellan trädungen och släpliften, väntar nylagda ramper på att snödjupet tilltar så pass att någon ger sig hän och inviger dem med en jungfrufärd.

– Meningen är att man ska kunna komma in i det här området från flera håll. Vill man ta den lite mjukare ska man kunna glida in från Stora backen, säger Catrin Bertlin.

Ny backe i sikte.

Mikael Eriksson förklarar hur Familjebacken bearbetats inför vintern för Robin Eriksson, Lennart Henriksson, Jacob Bertlin och Johannes Henriksson. Foto: CATRIN BERTLIN

Hopp och vilda nedfarter är nyheter inför årets säsong på Vättaberget, men familjeåkaren får också sitt. Slingan som löper väster om Stora backen har grävts om och justerats i höjd- och sidled. En ändring som syftar till att erbjuda en jämnare åkning och underlätta utfart i Stora backen. Här finns också ett litet hopp, för såväl skidåkare som brädåkare. Nysnickrade bänkbord har med kultur-

och fritidsförvaltningens försorg fraktats till Liden för att ställas i backens solsida. Grillplatsen är flyttad, närmare lä, och för familjer med många barn satsar nu Vetten, i samarbete med givmilda ortsbor och viss sponsring från Hangloose, på att hyra ut skidor och brädor i större omfattning än tidigare.

– Tanken är att vi ska ha brädor och skidor i olika storlekar för uthyrning. Är det någon som kan tänka sig att skänka eller låna ut skidor eller brädor som inte används, är vi naturligtvis tacksamma, säger Catrin Bertlin.

Vättaberget är i sin nya skepnad redo att möta en annalkande vinter efter ett försäongsarbete som hör till de mest omfattande i backens historia. Förutom det minutösa arbete som har lagts ned på att förbättra nedfarter och bygga hopp och ramper, har Vättabergets byggnader restaurerats. Liftstuga och värmestuga möter vintern ny-målade, liksom ett nybyggt garage till den pistmaskin som inköptes från Södra berget i fjol.

BODIL RESARE

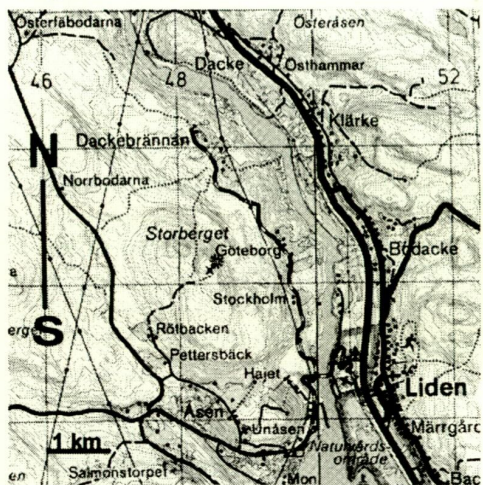
www.lidenbygden.com

Dackebränna

Via Stockholm och Göteborg

Om man vid Liden åker över Indalsälven till den södra sidan (på kartan är det egentligen västra sidan för att vara exakt, men vi håller oss till det gamla talessättet) och omedelbart tar till höger, kommer man efter 5 km till Dackebränna trots att både Stockholm och Göteborg passerar.

Vägen

Den första Lidenbron byggdes i början av 1910-talet och ersatte en tidigare färjeförbindelse. Fackverksbron i stål nitades ihop på land och sköts över till fundam-enten en tidig morgon klockan 5. Den överblivna färjan såldes för 200 kronor till Järkvissle och gjorde tjänst vid Högland. Deb nuvarande vägen till Dackebränna byggdes 1932-36, med handkraft som sk statskommunalt arbete under den svåra arbetslösheten. Dessförinnan fanns endast en kärrväg som en bit efter bron passerade Svartdalen, en smal passage i kolsvart skog, där isen smalt först till midsommar varje år. Det var ju inte en alltför välkommande port till Dackebränna!!!!

Bynamnet

På den norra sidan av älven fanns bondgårdarna och på den södra sidan torpen. Byarna på norra sidan: Bodacke, Klärke och Dacke hade även skiften på södra sidan. På den korta sträckan av 5 km till Dacke-bränna passerar vi först en del av Åsen och sedan dessa "sör-byar", som tex Bodacke södra. Men egna namn är allt kärare, så vid den tidpunkten för brobygget gav de utifrån kommande brobyggarna namn till platser som Stockholm, Göteborg och Amerika (där vägen slutar idag). Den senare platsen är den som ursprungligen fått namnet Dackebränna. Förmodligen var det den stora svenska emigrationen västerut som gav inspiration till namngivningen. Av någon outgrundlig anledning finns inte namnet Amerika angivet på dagens kartor. Namnet Dackebraänna kan möjligen härstamma från ordet Brännan, en vanlig benämning förr i tiden för kalhygge eller avbränd mark. Kanske en brand för länge sedan på Dackes södra skiften är orsaken till namnet Dackebränna.

Nybyggare

År 1860 flyttade ett antal nybyggare till södra sidan av älven i Dacke. Fyra fastigheter blev byggda: Gradins, Hallboms, Lindbäcks och Dahlins. De första generationerna gick inte några längre sträckor för att skaffa sig äktenskapspartners. Snart var de tre gårdarna Gradin, Lindbäck och Dahlin släkt med varandra.

På de relativt stora torpen fanns 2-5 kor och ibland 1-2 hästar. Förutom av jorden levde man av skogsbruk. Huggning och timmerkörning åt framförallt Wifstavarv AB, som ägde en stor skogsenklav även i "Sillre södra". Timmerhuggarna var ofta förlagda till Sillrebodarna, även kallade Kvarnå-bodarna. På kartor idag står det Osterfabodarna.

Hästkörarna bodde före-trädesvis i torpen. Det var mycket folk på skogarna förr i tiden, blaa många från Hälsingland som arbetade med skogsdrivning.

Idag brukas endast en del av marken i Göteborg av en bonde från den norra sidan av älven. All övrig inägojord ligger för fåfot och naturen tar snabbt igen den en gång så mödosamt uppbrutna jorden.

med släde. Som mest fick 14 barn plats och ibland välte släden. Efter några år blev det biltransport och bättre komfort. För att ge de små barnen samma möjligheter som barnen på norra sidan av älven inrättades en söndagsskola i Göteborg hos Mauritz Söderberg på 1920-talet.

Moderniteter

Först i november 1943 fick Dackebränna elektrisk ström och de länge använda karbid resp. fotogenlyktorna kunde bäras upp på vinden. Husen längst bort på Dackebränna fick telefonanslutning så sent som i början av 1960-talet. Vattenledning in i bostadshusen blev verklighet på 1960-talet och WC ungefär samtidigt. Några har dock inte valt den senare bekvämligheten och sk utedass kommer fortfarande till heders.

Det dröjde ofta mer än 10 år för nymodigheter på norra sidan av älven att slå igenom på Dackebränna.

All service fanns i Liden, såsom kyrka, poststation, läkare, tandläkare, bio, logelokal, handelsbod, bussförbindelser mm. Affärer fanns i Dacke: Teodor Nilssons, i Klärke, Lars Westfahls, i Liden: Nicke Nilssons, och i Åsen: Ferdinand Lindgrens. En kortare tid fanns en brödbutik på Dackebränna. Bagare Hansson i Liden levererade bröd 1 gång per vecka.

Att gå på bio i Liden innebar en total promenad om 16 km! Den mycket fruktade sjukdomen "spanskan", som härjade kring 1918, ryckte bort många människor i alltför unga år. Dackebränna tycks dock i stort sett blivit förskonad från denna farsot. Många ansågs sig ha den högt respekterade läkaren Kindvall i Liden att

Söndagsskola i "Göteborg" 1922. I bakre ledet till vänster Manne Nordlund och till höger Mauritz Söderberg. Foto: Justus Nyberg

Skola

Dackebränna hade aldrig någon egen skola. Från slutet av 1800 till 1922 var skolan förlagd till Klärke, där man gick tillsammans med elever från närliggande byar. År 1923 flyttades skolan till Dacke. Man gick till fots och höjdskillnaden mellan torpen och älven är ca 150 meter. Således en rejäl uppförluta! Skolabarnen måste två gånger om dagen ta sig över Indalsälven. Föräld-rarna turades om att sköta rodden. Överfarterna var ofta av det dramatiska slaget. När förhållandena blev alltför svåra inackorderades skolbarnen på norra sidan av älven.

År 1944 överfördes eleverna till Central-skolan i Liden. Transporten skedde med häst. På sommaren med täckt vagn och på vintern

tacka för en god hälsa.

Kristidsved

Under andra världskriget ålades skogsägarna och skogsbolagen att leverera ved till tätorterna och industrin. Efter invasionen av Norge i april 1940, strömmade ett stort antal flyktingar över till Sverige, Flyktingarna förlades till förläggningar ofta i specialbyggda baracker. Flyktingarna anställdes som skogsarbetare och hade gemensamt kosthåll, med en anställd kocka och en instruktör. På Dackebränna byggde Wifstavarv AB en stor 12 mannabarack inne i skogsenklaven strax väster om Linemyren. Uppgiften var att hugga kastved eller 3 meters industrived. Vedtransporten skedde med häst och getdoning (bock och get) med en sk kastvedsstige. Ekipaget lastade ungefär 5m3t. Vid krigsslutet 1945 upphörde behovet av kastved och norrmännen återvände hem.

Avfolkning

Omkring 1950 var Dackebränna som folkrikast. Därefter har en dramatisk minskning skett. För 50 år sedan fanns 84 personer bofasta (gammal som ung samt inneboende) och idag 7 personer. Antalet bostadshus har minskat från 15 st till 4 st. Tre bostadshus har rivits och ett blivit nybyggt samt två bostadshus har förfallit. Till fritidshus har 7 st förvandlats och 2 st nybyggt. Trots Dackebrännas relativt centrala läge vid Liden och endast 5 mil till Sundsvall har avfolkningen varit synnerligen omfattande. Det var 12 gånger fler bofasta för

50 år sedan och då var bilnehav en sällsynthet. Ser man sedan till åldersfördelningen blir man ännu mer nedstämd. I början av 1900-talet föddes många barn i familjerna. Det fanns så många som 11 resp 9 barn i några familjer. Men idag finns inte ett enda bosfast barn på Dackebränna!!!!

Personligheter

I nästa nummer av Lidens Tidning berättas om några starka personligheter som bott på Dackebränna tex en tusenkonstnär, en författare, ett tekniskt geni, en som kunde ställa blod mfl.

Tack

Till Erik Edvall, Järkvissle, Bertil Gradin, Liden, Bror Gradin, Klärke, Yngve Gradin, Liden och Sven Söderqvist, Sunnås som medverkat vid artikelskrivandet.

/Arne Johansson

Bror (t.v) och Bertil Gradin på Dackebränna 1923
Foto: Justus Nyberg

Befolknings utvecklingen	1950		2000	
	Bofasta	Bostadhus	Bofasta	Bostadshus
Stockholm	5	2	2	1
Göteborg	43	6	5	3
Amerika	36	7	0	0
Hela Dackebränna	84	15	7	4

Myrtallen

Av Yngve Gradin, f.1937, bördig från Dackebränna.

Långt inne i skogen vid långsmala myren där står den gamla giktbrutna, vresiga tallen. Av vinden den piskats och härdats i barken dess krona når inte så långt från marken. När orrarna samlas om våren på myren då ristar det lite långt inne i mårgen.

Sen sekler jag sett dem komma och gå här på stigen, på vägen till sjön långt uppe i liden. Förr såg jag dem ofta far och son, numera sällan far kommer ifrån. Om hösten hörs vågorna slå emot stranden, när vinden kommer från nordliga landen, och bådär en vinter i skräck.

Förr var det glädje och liv här i trakten när fåboden brukats, som ligger vid sjön. Nu är det sällan det skrattas i skogen, nej, livet livet är konstlat och jäkligt dumt. Ja, arbetsglädjen försvunnit med tiden, Förr var det annat, då rådde mer friden fast livet var fattigt och armt.

Ja, tiden har svunnit, jag äldst är på skogen, jag ser över nejden med gråstarr i blicken. Tänk om jag blott för några sekunder kunde få tala och varsla om fara när människosläktet förgiftat sig självt. Nu sluter jag tanken, behöver få vila, i väntan på värme och ljusnande vår.

(1976)

Publicerad 1978 i Skogsarbetardikter, del 2.
CEWE-FÖRLAGET / ABF Mellan-Norrland

ÖSTERSTRÖM

Konferens & Rekreation

Boka Julbord

10:e o 17:e december

Sittning 13.00, 16.00, 18.30

Vuxna 250:-

Barn 10:-/år

Bordsbeställning 0692-30400

Varmt Välkomna önskar
Gun-Marie o Sture med personal

LIDENS

CENTRUM

IT-centrum erbjuder kurser till våren!

Grundkurs för seniorer

Lär dig surfa på nätet och grunderna i datorhantering.

Grundkurs i Data

Lär dig grunderna och dessutom hur man tar isär och plockar ihop en dator och de olika delarnas namn.

Anmälan till IT-centrum Tel: 0692 - 103 12

Mail: it@lidenbygden.com

Lidens Pensionat

Vi serverar

Julbord från och med 1:a Advent

Boka gärna bord!

VÄLKOMNA önskar
Barbro o Catrin

0692 - 10043

Ett utflyktsmål för hela familjen

Solums Kvarn

Kovland, väg 86, 13 km vä Sundsvall

Tel. 060-91010

Dags för julbord? Kom ihåg att boka i tid!

Ett riktigt gammeldags Julbord
med läckerheter av alla de slag,
i stämningsfull lantlig miljö.

Varje dag från Lördag 25 nov -00

Välkommen med din beställning!

Restaurangen öppen i nov, söndagar 12 - 18. Fredagar jämna veckor
PUB-kvällar! Andra tider efter beställning! www.come.to/solumskvarn

Välkommen!

Vi önskar er alla en riktigt GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!

Saidas Livs M. Personal	Gudrun o Arvo Tomas	Britt-Marie o Kurt Dacke
Gun o Rolf Visén	Annelie o Johannes Asko	Annika o Bertil och barnen i Dacke
Maja o Esko Porkkala	Inger Nygren	Bertta o Eino
Sonja, Ivar o Fanny	Sam Stridh	Österström Konferens
Tomat-Ås Lustorp	Berith o Ingvar Nylander	ICA Liden
Håkan, Katarina Zenta o Balco	Jens o Pia Frida, Lina, André	Salong Maria

Familjen Torbjörn Lind	Micke o Anna Alfred Dacke	Per-Olof, Kristina Alexander Flygge
Tore Löfvenius Stefan o Björn Bodacke	Handelsbanken Liden	Doris o Bertil Lindström
Kerstin, Mats Martin Märrgård	Stig o Kerstin Kvillefors	Ulrika, Donald Fredrik, Frida Sillre
Olle Lind Märrgård	IT-Centrum	Dunder Hansson Med familj
Lidens Hembygdsförening	Kerstin Åhström Märrgård	Ingemar Bäfvenberg
Örjan Rudin Pia Nägele Järkvissle	Handelsboden Järkvissle	Second & Base Bispgården

skogsägarna

- * Virkesförmedling
- * Virkesförädling
- * Skogsbruksservice
- * Intressebevakning
- * Föreningsverksamhet

Skogsägare

Norrskog hjälper dig med ditt skogsbruk, avverningar, rådgivning, mångbruksplaner och certifiering av din fastighet.

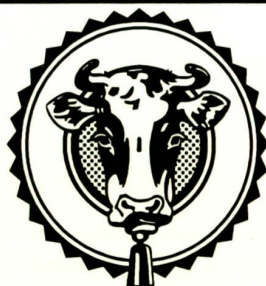
Ring gärna för mer information Nils-Erik Jonsson 0692 - 102 34

LIDENSNICKAR'N

Jan-Ove Berg

0692 - 104 36
070 - 559 07 10

Järkvissle Eko-kött

Vi säljer kvalitetskött av ungnöt från vår gård.
Vi har ett ekologiskt jordbruk med kravgodkänd odling och djurhållning.
Nu finns möjlighet att beställa 1/1, 1/2, 1/4, 1/8 ungnöt för leverans.

Örjan Rudin
Pia Nägele

Järkvissle 2227
860 41 Liden
0692 - 21072
070 - 534 93 83

FYRVERKERIER

Stort sortiment för alla smaker, gamla godingar och nyheter om vartannat
För att garanterat få
Det ni vill ha - ring och beställ redan idag!!!

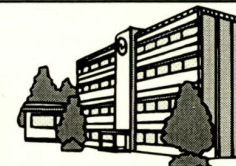
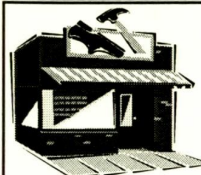

28-30/12 öppet 10.00 - 19.00
31/12 öppet 10.00 - 13.00

DUNDER HANSSON

Nu ännu större
sortiment av
fyrverkeritårter
och som vanligt
Raketsatser i olika
storlekar

SILURE Tel 0692 - 20033

LIDENBOSTÄDER AB

Hyr ut lokaler och bostäder

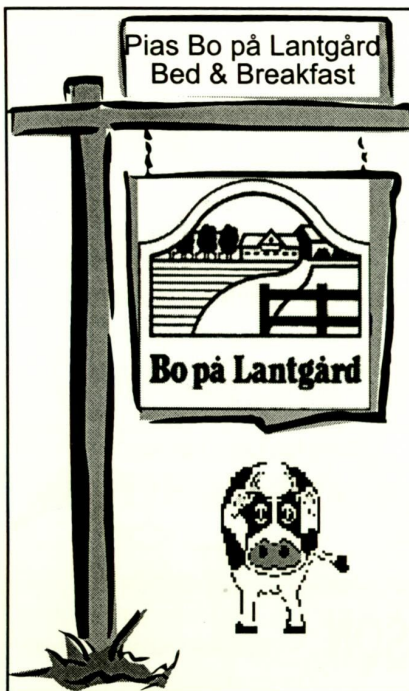
* Fina 1:or i markplan

ROGER - SVEN-GÖRAN - MIKAEL
Tel 0692-10 446

LIDVALLS TAXI

0692-210 12 Sjuk o bårtransporter
070-683 45 01 Färdtjänst
fax 0692-211 40

Mitt i natursköna Järkvissle!

Öppet året runt!

Du som är på genomresa och behöver övernatta!
 Eller du som får många gäster och behöver natt-
 rum för dem!
 Vi har en fullt modern utrustad villa med 5-7 bädd-
 ar för uthyrning.
 Frukost och sänglinne kan erbjudas.
 Alternativt självhushåll.
 Du har möjlighet att göra gårdsbesök och de våra
 vackra Herefordkor och tjurar.
 Vi driver ett ekologiskt jordbruk.

0692 - 210 72 070 - 534 93 83

Pia Nägele

Lidens Rör & Fastighetsservice

Allt inom VVS-branschen

- * Installationer
- * Försäljning
- * Oljebrännarservice
- * Service
- * Pannor

Torbjörn Lind 0692 - 105 14
 070 - 692 66 41

Fornminnesplats i Österflygge

Backen-Flygge och Österflygge Byaförening har besökt fornminnesplats, domarring och gravfält i Österflygge.

Domarringen är en stensättning, 5 meter i diameter och 0,1 meter hög kantkedja av 0,2 - 0,4 m långa stenar. Stensättningen totalundersöktes av Björn Ambrosiani 1953. Anläggningen var då fyndtom. Enligt expert skulle stensättningen ha plundrats av lantmätarens biträden vid Laga skiftet 1848 - 1852 och det skulle ha skett på mid-sommarnatten.

Gravfält enl Björn Ambrosiani är 34 x 30 m bestående av 10 fornlämningar. Dessa utgöres av runda stensättningar 4 - 8 m i diameter och 0,1 - 0,3 m höga. Bedömningen av några anläggningar har varit osäker. Hela gravfältet har tidigare legat på åkermark, troligtvis är samtliga anläggningar mer eller mindre utplöjda. Dessutom kan gravar eroderats ner i nippanten.

Vid närmare efterforskning har vi funnit att en holkyxa av brons är hittad vid gravfältet i Österflygge och finns vid Historiska Museet i Stockholm. En gipsavgjutning skall finnas i Liden.

I brevväxling mellan Historiska Museet och kyrkoherde John Wiking 1946 kan man läsa att: "Dylika holkyxor ha som regel varit fästade i ett knäböjt träskäft och de ha varit använda som vapen eller redskap. De tillhåra den yngre bronsåldern och torde få dateras till slutet av det andra eller början av det första århundradet efter Kristus". Stenxyxa och spjut eller lansspets, holkyxa/hålcelt från Öster-Flygge beskrivs av G. Adlerz 1896 vid arkeologiska undersökningar i Medelpad.

"I kyrkans arkiv har man på senare tid börjat hopsamla inom socknen anträffade fornsaker. Där fann jag *3 stenxyxor med skafthål - en för norrland så sällsynt fornsak som en hålcelt av brons, den nordligaste inom vårt land anträffade av sydskan-dinavisk typ". "Vid efterhörande av omständigheterna vid fyndet, utröntes följande: Bronscelten ifråga fann för många (40) år sedan av en dräng som sålde den till sin husbonde i Öster-Flygge, av vilken den för 5 år sedan deponerats till kyrkan"

* "Av de 3 stenxyxorna hade en likaledes blivit funnen vid Öster-Flygge ("på en åker"), den andra vid Bodacke by på södra älvstranden (vid nyodling), den tredje fyndort var bortglömd, men skulle varit belägen inom socknen".

Backen-Flygge fåbodar, Flyggebodarna, Sundsjösågen och Backsågen är intressanta ämnen nu. Vi vill gärna få kontakt med dig som har foton från dessa samt minnen från platserna att berätta om.

Rolf Lindblom, Karl-Gunnar Lind, Ingrid Lindbergsson

NYHETER

2000-10-25

Mötet med Telia ger oss bredband under första halvåret 2001. Du som vill ta del av detta måste vara medlem i villaföreningen. (måste inte bo i villa)
DETTA ÄR DET ENDA SÄTTET ATT FÅ BREDBAND I LIDEN FÖR NÄRVARANDE! (En förutsättning i dagsläget är att du inte bor mer än 4km från centrum) Arbete kommer att påbörjas för att fler tex i Sillre och Järkvissle skall få detta men för tillfället går inte det.

Skicka ett mail till: berit@lidenakademien.nu
 Ring: Berit 0692 – 103 10
 Eller skicka med snigelposten till:
 Lidens Villaförening c/o Westfelt
 Västergården
 860 41 Liden

2000-10-25

Ambulansen i Liden blir kvar och därför söker vi en sjukskötare för fast anställning. Företräde för dig som har ambulansvana. För ytterligare information ring 0692-100 61 och prata med Magnus.

Pibbles Frågelåda

Här är det meningen att du skall kunna fråga om precis allting och förhoppningsvis få ett svar tillbaks av vår egen Einstein, Pibbles.

Skicka alla obesvarade frågor du nånsin haft!

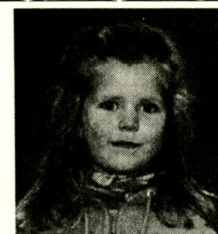
Lidens Tidning
 Husåsvägen 15
 86041 Liden

Tel o fax 0692 – 103 12
 Mail tidning@lidenbygden.com

Vi Gratulerar

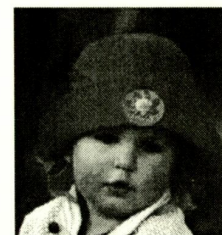
Stefan
 Lindström-Löfvenius
 12 år 26/12

Matilda
 Abrahamsson
 4 år 21/12

Bengt
 Åström
 61 år 26/12

Olivia
 Abrahamsson
 2år 9/1

Eva
 Lindgren
 36 år 17/12

Skicka in dina
 egna kort
 och gratta
 någon!!!
 Det är gratis!!

Korten får du tillbaka

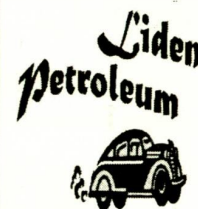

Frida
 Källman
 14 år 30/11

Mikael
 Olofsson
 37 år 18/11

Therese Linde 15 år 26/1 Sandra Sjödin 15 år 26/2

Tips (on-line), ATG
 Lotter, Verkstad
 Däck, Veckotidningar

Vi hälsar till våra kunder och önskar en God Jul och ett Gott Nytt År !

Öppettider Posten: Mån – Fre 10 – 17

Telefon och fax 0692-100 16

Seniorfrukost på ICA

Tisdagen den 10 november bjöds det på frukost för alla pensionärer med ICA-kort. Uppslutningen var god och alla lät sig väl smaka. Tipstävling ingick också i programmet. Två fundersamma damer står

Ingrid Söderkvist och Alva Magnusson
Foto: Tore Löfvenius

och diskuterar de aktuella alternativen. Kan meddelas att vinnarna av tipstävlingen fick lite hjälp, men det kan icke betraktas som fusk anser jag. Totalt kom mellan 30 – 40 stycken och hade trevligt

Viktoria Melin, (skymd Kerstin Kvillefors)
Anders Söderkvist och med ryggen mot kameran,
Gunnar Mehlin
Foto: Tore Löfvenius

Alice Forsgren, Karin Nilsson, Kjell-Åke Holmstedt,
(stående har jag tyvärr ej fått namnet på) och Kerstin
Kvillefors Foto: Tore Löfvenius

under ett par morgontimmar. Nästa evenemang som kommer i nästa nummer är vinprovningen som delats upp på två gånger.

Tore Löfvenius

Julmarknad på Tossengård

I Sörbygd
Lördagen 2 december
15.00 – 18.00

Lokala hantverkare, Kaffeservering, Korv o Glöggförsäljning,
Lotterier

Alla Hjärtligt Välkomna!!!

NCM SYSTEM SERVICE AB

Vi säljer Ski-Doo snöskotrar
och Traxter ATV
"Bombardiers nya fyrhjuling"

Öppettider:

Vardagar 8-17, Lördagar 10-15
(Övrig tid efter överenskommelse)

NCM SYSTEM SERVICE AB

Sillre, Liden. Tfn 0692-200 04

HISTORIENS VINGSLAG....

Red. Arne Johansson

Kerstin Åhström

YNGVE ERIKSSON, KVÄCKLINGEN

Yngve Eriksson, Kväcklingen, är född Lundgren år 1920 i Graninge. Mamman avled vid 28 års ålder av blodförgiftning efter ett tandläkarbesök och efterlämnade 4 minderåriga pojkar.

Yngve som var yngst adopterades vid 4 års ålder av en moster Ebba och hennes make Olle Eriksson i Kväcklingen.

Olles far, Erik Eriksson var riksdagsman (2:a kammaren) 1894-96 och representerade det frisinnade partiet.

Yngve Eriksson har arbetat dels på gården med jord och skog (korna såldes 1967) och dels som stämplings-/skogsvårdsförmän i 25 år åt skogsvårdsstyrelsen.

I Lidens Hembygdsförening har Yngve till dags dato varit verksam i styrelsen i 27 år, men det överträffas med råge av engagemanget i Lidens Skytteförening. År 1935 började Yngve med skyttet (65 år sedan!) och 1948 blev han invald som sekreterare i styrelsen och är så fortfarande efter 52 år!! Detta måste rimligen vara en oöverträffad prestation i förenings-sammanhang i Liden idag.

Fortsättning sidan 28

Lidens Naturmedicinska

Klassisk sträck o energimassage, akupunktur
Återförsäljare för Rosenserien
hudvårdsprod och Naturliqa.

Välkommen för tidsbeställning av behandling eller
hudvårdsträff med Rosenprodukter.

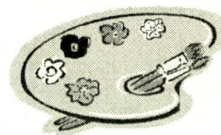
Anette Lind
Luleåvägen 74
Sundsvall

060 - 50 19 19
070 - 692 08 50

Akvarellkurs i Liden FORTFARANDE PLATSER KVAR!!!!!!

Vill du vara med?

Kursstart: Januari
Kurslokal: Vandrarhusmet
Kursledare: Lars A Gustafsson

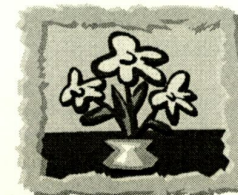
Anmälan och frågor:

0692 - 103 09

Lars

0692 - 105 43

Kerstin

SAIDAS LIVS LIDEN ☎ 0692-100 17

Billiga
Chokladaskar

Julveckan har vi öppet:

Mån - fre	9 - 18
Lördag	9 - 16
Julafton	Stängt
Juldagen	Stängt
Anandagen	11 - 14

Blossa glögg
till extrapris

Massor med
olika sallader
och inlagd sill

En riktigt GOD JUL
önskar vi alla våra kunder.

SAIDA, MARIE, HELENA

Hos oss finns
även lite
julklapstips

Vi har bra pris
på julskinkan
även färdigkokt

www.lidenbygden.com

Historiens vingslag

RED. ARNE JOHANSSON, KERSTIN ÅHSTRÖM

Jul i Qväcklingen på 1930-talet

Yngve Eriksson, Kväcklingen, berättade och Arne Johansson antecknade.

Röda lingon

Att gå i bärskog och plocka röda lingon var tjuvstarten av julförberedelserna varje år. Lingona kokades och förvarades sura (sk surmos) i träkaggar uti härbren eller pärkällare (potatis). När det var dags att äta surmosen blandades socker i och lingonsylten var klar. Den var som en basföda i hemmet, i klass med mjölk, mjöl osv. Hösten upptogs även av potatisupptagning (ofta i okt), kornskörd med hässjning i storhässja och slutligen tröskning, plöjning och vedhuggnings m m.

Bakning

Det hårda tunnbrödet bestod av vatten, mjölk, salt och kornmjöl. Numer tillsätts ofta margarin och socker. Det gräddade tunnbrödet lades upp på sinnrikt upphängda hyllor i taket i härbrena för att förhindra "objudna gäster" att ta för sig. Till jul skulle det givetvis finnas småkakor, åtminstone 7 sorter. Den sk Qväcklingbakelsen - smörbakelse i form av en kam - var omättligt populär.

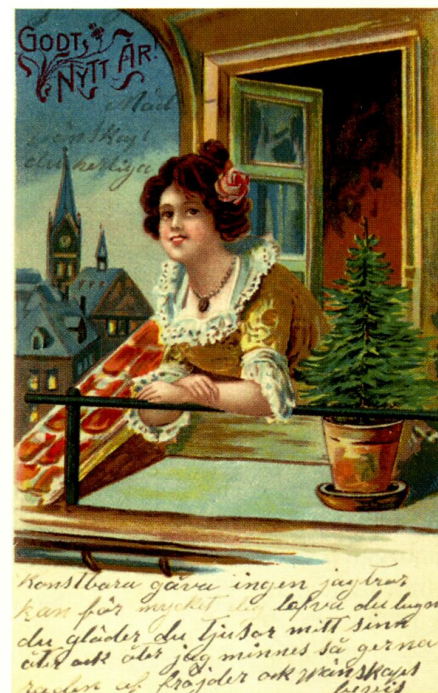
Hönsen värpte mindre med ägg under vinterhalvåret och de åtråvärda äggen förvarades i sk vattenglas i träkaggar. Vattenglas är en geléaktig vätska som hindrade förruttelse.

Grisslakt

I december, när kylan kommit, slaktades grisen och eventuellt lamm och kalv. I byarna fanns ofta en byslaktare som gick till de olika gårdarna. Grisen sköts i pannan med ett kulgevär tex Remington, medan lamm och kalv slogs i pannan med baksidan av yxan. Grisen stacks i halsen och blodet vispades och togs tillvara i glasflaskor. Senare tillreddes blodbröd, blodpalt och blodplättar. Slakten skedde utomhus och grisen skällades med hetvatten i slaktarens medhavda kar för att bli fri svinborsten. Efter en viss tids hängning i tvättstugan styckades köttet av gårdsfolket själva.

Fläsket saltades i träkaggar eller konserverades och julkorven gjordes med hjälp av köttkvarn och fjellsterskinn (tamar) som tillvaratogs vid slakten. På Anna-dagen (9/12) lades den torkade långan i blöt för att bli lutfisk lagom till jul.

Längre tillbaka i tiden samlade Qväcklingenborna ihop skjutene och snarad orre, tjäder och järpe i ett särskilt härbre (rester av detta finns kvar idag) för att på hösten åka till Stockholm och sälja fångsten.

Första advent

Kyrkobesök i Liden på första advent var en tradition varje år. Däremot uppmärksammades inte Domsöndagen på något speciellt sätt. Den nuvarande traditionen att tända ett ljus för resp. adventssöndag var inte

vanlig på 1930-talet och även Luciadagen passerade utan särskild uppmärksamhet.

Julafton

Julgranen kläddes på julaftons eftermiddag i första hand av barnen. Julstjärnan i toppen och dekorerad med girlander, kulor, smällkarameller och levande juleljus. När ladugården var avklarad för kvällen vid 17.00-tiden var det tid för julematen. Julbordet, med levande ljus (som barnen stöpt i skolan) och med de finaste juldrukarna, bestod av skonka, fårfiol, syltor, sallater, (rödbetor och andra rotfrukter) med ägg, gräddor och kryddpeppar, grisfötter, stekt julhare, julkorv, sill, lutfisk och risgrynsgröt. Till detta dracks hembrygd svagdricka och för några blev det mjölk.

Efter måltiden blev det äpplen och knäck. Man såg verkligen fram emot juldagen som var julens höjdpunkt. Efter maten som tog flera timmar delades julklapparna ut. Jultomte var inte så vanligt. De flesta paketen var mjuka och innehöll kläder av diverse slag. Hårda klappar köptes hos Nicke Nilssons affär i Liden (1 mil dit) och märkligt nog inte i Holm som låg 4 km närmare. En gång var det en trähäst med trumphjul i julklappen och den har stannat kvar i minnet ännu till denna dag.

Mot kvällningen när julaftons aktiviteter avtagit brukade far i huset läsa högt ur någon bok tex Janne Wängman. Detta var före TV:ns tid och radio var sällsynt, så högläsning fick utgöra julaftons avslutande nöje.

Julotta

På juldagsmorgonen bar det ofta av med häst och släde den 1 mil långa vägen till julottan i Liden. Hästarna ställdes i farstallar i närheten av kyrkan. Hemfärden blev ofta till hästkapplöpning. Senare på 1930-talet blev bilen vanligare och en del av charmen med färden försvann.

Visste du att:

- * Den första Kävsta-bron var färdigbyggd redan 1888, den andra tillkom 1942 och den tredje (nuvarande) år 1954.
- * Lidens Skytteförening grundades 1898
- * det förr i tiden blandades bark i brödet. Det var tallens vita innerbark som torkades och maldes.

LIDENS HEMBYGDSFÖRENING

Grundad 1956

Lidenvägen 51, 860 41 Liden, 0692 – 100 27

Juldagen var starkt religiös präglad och man fick inte gå bort och hälsa på under denna dag.

JulBasar

På annandagen bar det av med taxi (på 1940-talet) till Viljansborg i Sillre på JulBasar. Förutom dans fanns tombo-la, prickskytte, pilkastning, kaffeservering mm. Kyrkoherde Hoflin hade redan på 1930-talet kallat Viljansborg för Vildarnas Borg, så Basar var kanske ett häftigare kalas än vad namnet skvallrade om. Basarer ordnades även i Boda, Anundgård mfl. Byar.

Nyårsafton var också en danskväll. Fyrverkerier fanns inte att köpa utan man sköt ibland med dynamit för att fira in det nya året.

Pjäxdanser anordnades till Tjugonda Knut. Det var verkligen pjäxor som gällde. Ofta åkte man skidor eller spark till logelokalen. Det var bäst att passa på att roa sig för snart tog de tröstlösa Oxveckorna vid och ännu en jul hade gått till ända.

BERNINA schweiziska
världsetta i kvalitet

Julrabatt 1.000:-

Söm kvalitet tillförlitlighet

JUBILEUM 10 års
TOPPBETYG
i symaskinstester!

enkelhet i särklass!

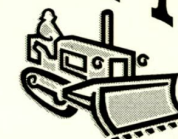
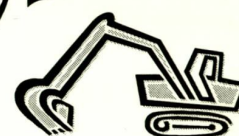
Köks-Johan

Köpmangatan 59, TIMRÅ

060 – 57 50 90

När spaden inte räcker till!

BODA GRÄVTJÄNST HB

Nisse Lidin

Adress: Boda 2776
840 73 Bispgården

070 – 647 15 09
0692 – 400 43

KH'S BENSIN & LIVS

STATOIL SJÖÄNDAN - TEL: 060-961 55

VÄLKOMMEN ATT SPELA HOS OSS!

- GRILLAD KORV
- TOAST

Just nu!

Gille Pepparkakor **9:90**

Nu även Svenska
Spel online!

SVENSKA SPEL

ÄVEN FISKEKORT SAMT ETT LITET URVAL AV FISKETILLBEHÖR

ÖPPET: MÅNDAG-LÖRDAG 9-19 SÖNDAG 11-19

VÄLKOMNA TILL KH:S BIL- & DÄCKVERKSTAD

FD SCA-GARAGET ÖSTERSTRÖM. TFN 0692-301 30

Nya däck säljes här!

Michelin — Fulda

Hankook

Regummerat — Elit